

Ware aanbidding Johannes 12.1-8

Rev Dr Jos M. Strengholt

Heliopolis 2013, 2016; Arnhem-Nijmegen 2019

Hoe moeten wij onze Heere God aanbidden?

Volgens John Stott is „ware aanbidding de hoogste en edelste activiteit waartoe mensen, door de genade van God, in staat zijn”.

Maar als aanbidding zo belangrijk is, hoe moeten wij dan onze liefdevolle Vader, onze Heiland Jezus en onze Trooster, de Heilige Geest, aanbidden?

De evangelielezing van vandaag geeft ons enkele aanwijzingen om deze vraag te beantwoorden.

1. Maria's liefde en vreugde

Maria is de centrale persoon in de gebeurtenis die Johannes beschrijft. Johannes was zelf bij deze maaltijd aanwezig en was ooggetuige.

Maria is de belangrijkste persoon in het verhaal, maar opvallend genoeg horen we haar geen enkel woord spreken. We lezen de woorden van Johannes en zijn uitleg van wat er tijdens die maaltijd gebeurde. We horen de woorden van Judas, die verschrikkelijke verrader. En we horen Jezus spreken. Maar Maria zwijgt.

Toch weten we enkele dingen over haar. Ze moet diep verheugd zijn geweest toen Jezus naar Bethanië kwam, omdat Jezus kort daarvoor haar broer Lazarus uit de dood had opgewekt.

Veel mensen waren getuige geweest van dat moment waarop Lazarus uit zijn graf kwam. Zij hadden gezien dat dit gebeurde op bevel van Jezus. „Lazarus, kom naar buiten!”

Geen wonder dat Johannes, die ooggetuige was, zich herinnert dat „velen dan van de Joden die naar Maria toe gekomen waren en gezien hadden wat Jezus gedaan had, geloofden in Hem”.

Meer dan wie ook geloofden natuurlijk Martha en Maria in Jezus. Hij had hun broer teruggegeven. En nu was Jezus weer in Bethanië, dicht bij hen, en zij hadden Hem zo lief!

Jezus en Zijn discipelen waren in het huis en genoten van hun avondmaaltijd. Bij een goede maaltijd zaten de mensen niet op stoelen, maar lagen zij aan op rustbanken.

Die waren zo opgesteld dat de mensen met hun hoofd naar de tafels in het midden lagen. Hun voeten bevonden zich aan de buitenkant van de kring. Ze rustten op hun linkerelleboog en gebruikten met hun rechterhand het voedsel dat op de tafels in het midden stond.

Om ervoor te zorgen dat alle gasten steeds genoeg te eten en te drinken hadden, bediende Martha. Zo hebben we haar al eerder in de Bijbel ontmoet!

Martha toonde haar liefde voor Jezus door hard te werken en te dienen. Dat was haar voornaamste manier om haar liefde te tonen, en daar is niets mis mee. Maria was meer iemand die Jezus in stilte aanbad door bij Hem te zijn. Dat was haar voornaamste manier om haar liefde te tonen.

In beide gevallen waren Martha en Maria vol geloof, liefde en vreugde, vanwege wat Jezus had gedaan en omdat Jezus weer bij hen was.

Maar ik weet niet zeker of zij alleen maar vreugde voelden. Nog maar enkele dagen later zou Jezus worden gedood. De dood hing in de lucht. Zoals honderdduizenden schapen werden geslacht, zo zou Jezus, het Lam van God, worden gedood. Hij had zijn vrienden daar vaak over gesproken, dus Maria wist ervan.

Maria goot de narduszalf, de kostbare zalf, over Jezus uit en Jezus aanvaardde deze overvloedige uiting van liefde. Hij verbond die daad zelfs met Zijn begrafenis, alsof Maria Hem al vóór Zijn daadwerkelijke begrafenis balsemde.

De meeste discipelen leken de woorden van Jezus over Zijn komende dood niet te begrijpen of te geloven. Maria lijkt het wel te hebben begrepen.

Maria spreekt nooit veel. Misschien was zij een goede luisteraar en begreep zij wat er met haar geliefde Heere zou gebeuren.

Beseft Maria iets van de offerende liefde van Jezus, haar Heere, die zou sterven voor de mensheid? Ik denk het wel. Haar liefde voor haar Heere was vermengd met verdriet.

En is dat niet de grond van onze aanbidding? Wij aanbidden Hem om Wie Hij is en om wat Hij voor ons heeft gedaan. Wij hebben Hem lief en daarom aanbidden wij Hem. Wij zijn bedroefd omdat Hij voor ons moest sterven en daarom aanbidden wij Hem.

2. Maria's aanbidding

In ieder geval waren Maria's liefde en aanbidding overvloedig. Zij gaf Jezus buitengewoon veel, als uitdrukking van wat er in haar hart leefde.

Dit is ware aanbidding. Overvloedige aanbidding. Maria goot voor driehonderd denarii aan narduszalf over de voeten van Jezus. De Romeinse munt heette een denarius.

Johannes schrijft dat het zuivere narduszalf was. Het kwam uit de Himalaya, uit Noord-India. Het moest duizenden kilometers per kameel worden vervoerd naar de kust van India. Vervolgens werd het per schip van de Indiase kust naar het gebied gebracht dat nu Koeweit is. Daarna ging het opnieuw per kameel, via Irak, naar Libanon en Israël. Door deze lange reis was het zeer kostbaar.

Driehonderd denarii stond gelijk aan een volledig jaarsalaris.

Maria goot alles over de voeten van Jezus. Wat was Jezus voor haar kostbaar! Haar liefde voor Hem en haar aanbidding van Hem maakten dat zij geen moment aarzelde. Alles wat zij had, gaf zij aan Hem. Het woord „aanbidding” heeft oorspronkelijk te maken met het begrip „waarde”. Het gaat om de vraag hoeveel waarde je aan iets of iemand toekent.

Welke waarde heeft onze Heere Jezus voor ons? Onze dienst en onze aanbidding van onze Heere kunnen nooit goedkoop zijn. Ware dienst en ware aanbidding kosten iets, omdat onze Heere het waard is. En Hij vraagt alles van ons. Ware liefde brengt ons ertoe zeer vrijgevig te zijn tegenover God en tegenover onze medemensen.

Gewoonlijk werd balsem over iemands hoofd gegoten. Maria aanbad Jezus aan Zijn voeten, volkomen nederig. Het wassen van de voeten van mensen was het werk van een slaaf. Maria maakte zelfs haar haar los, iets wat een eerbare vrouw in Israël nooit in het openbaar zou doen.

Dat werd werkelijk als beschamend gezien. Maar Maria maakte zich geen zorgen over wat mensen van haar zouden denken. In haar toewijding aan Jezus verloor zij alle besef van haar omgeving. Zij bekommerde zich niet om haar eigen eer. Zelfs die legde zij aan de voeten van Jezus.

Als christenen kunnen wij ons zeer bewust zijn van ons geloof in Christus en ons zorgen maken over wat andere mensen ervan zullen denken. Maar ware liefde maakt zich daar niet zo druk om, zoals geliefden die samen in een restaurant zitten en zich niet bekommeren om wat de mensen om hen heen zeggen of doen. Zij hebben alleen oog voor elkaar.

Maria's liefde voor haar Heere kostte haar alles. Zij rekende niet, zij maakte zich geen zorgen en zij aarzelde niet. Overvloedig goot zij niet alleen haar zalf, maar ook zichzelf aan de voeten van Jezus uit. „Neem mijn leven, laat het toegewijd zijn, geheel aan U gewijd...”

Martha, Maria's zuster, werkte hard en bediende aan de tafel van Jezus. Zij uitte haar liefde door haar daden.

Martha moet hebben gelachen toen Maria die kostbare narduszalf over de voeten van Jezus goot. „Ja, Heere, zo zeer houden wij van U. Wij werken hard om U te dienen, wij geven U alles wat wij hebben om U te behagen. Heere, wij aanbidden U!”

De heilige Athanasius van Alexandrië zei dit in een van zijn preken:

Martha besteedde grote zorg aan de dienst en diende Christus met heel haar hart. Maria zat aan de voeten van Jezus en kuste die. Christus zag hen beiden met Zijn goddelijke ogen en verheugde Zich over de zuiverheid van hun levenswijze en over hun onbesmette dienst die zij Hem brachten.

Hoeveel van uw geld voelt u in uw dienst aan de Heere? Welk deel van uw bezit geeft u voor het werk van onze Heere? Kijk naar uw bankrekening en naar uw uitgaven, en u ziet wat werkelijk waardevol voor u is. Daaruit blijkt hoeveel God voor u waard is en welke waarde u aan Hem toekent.

„Is het geen verspilling van uw tijd om uw leven te leiden ter wille van Jezus Christus? Is het geen verspilling van uw geld om uw geld te geven ter wille van Jezus Christus? Wees verstandig! Geloof zeker in God, maar word niet extreem!”

Misschien denkt u dit zo nu en dan? Hoeveel kan het u financieel kosten om Jezus Christus te volgen? Hoeveel tijd? Hoeveel van uw leven? Ware aanbidding betekent dat wij alles geven.

Paulus schrijft in Romeinen 12.1. „Ik roep u er dan toe op, broeders, door de ontfermingen van God, om uw lichamen aan God te wijden als een levend offer, heilig en voor God welbehaaglijk. Dat is uw redelijke godsdienst.”

Wijd uw lichaam aan God, geef alles wat u hebt.

3. Maria's verdediging

Natuurlijk is Judas het daar niet mee eens. Hij verwerpt het idee dat onze Heere het verdient en van ons verlangt dat wij ons hele leven aan Hem geven.

Jezus had alles aan Judas gegeven. Hij was zo genadig voor hem geweest. Jezus had Judas aangesteld als apostel, hem verantwoordelijkheid gegeven als penningmeester van de discipelen, de voeten van Judas gewassen en hem laten delen in Zijn laatste maaltijd.

Jezus had alles gedaan wat Hij kon om Judas te redden, maar het hart van Judas was verhard. Zoveel liefde van Jezus zou ieder normaal hart doen smelten. Niet Judas. Hij was te hebzuchtig. Hij wilde te veel voor zichzelf.

Het is tragisch dat Judas de toewijding van Maria verspilling noemde. Maria gaf driehonderd denarii uit aan de aanbidding van Jezus. Voor slechts tien procent daarvan, dertig denarii, verraadde Judas een week later Jezus.

Maria verdedigde zichzelf niet toen haar liefde voor Jezus werd bekritiseerd. Jezus verdedigde haar Zelf. „Laat haar begaan”, zegt Hij. „Zij heeft dit bewaard met het oog op de dag van Mijn begrafenis.”

Jezus is er helemaal niet op tegen dat wij de armen ondersteunen. Hij zegt Zijn volgelingen vaak dat zij dat moeten doen. Als u twee hemden hebt en iemand naakt is, geef hem dan uw hemd. Ons gedrag tegenover arme mensen moet worden gekenmerkt door dezelfde vrijgevigheid als onze liefde voor God.

Of wij Hem nu, zoals Martha, aanbidden door het huis schoon te maken, of zoals Maria aan Zijn voeten aanbidden, of dat wij de armen financieel ondersteunen, doe het als aanbidding van uw Heere en doe het met heel uw hart.

Jezus heeft kritiek op Judas omdat hij voorstelt dat ondersteuning van de armen de plaats zou moeten innemen van liefde, aanbidding en verering van God.

Christelijk maatschappelijk engagement, zelfs wanneer het voorziet in werkelijke behoeften, kan soms een geest verbergen die niets weet van aanbidding en verering. Christelijke dienst aan God moet deze aanbidding altijd als hart hebben.

Overigens moeten we nadenken over de verdediging van Maria door Jezus. Jezus maakt duidelijk dat toewijding en aanbidding van Hem voorrang hebben boven het dienen van de armen.

Als een gewoon mens zo'n aanspraak op voorrang zou maken, zouden wij aannemen dat hij geestelijk ziek of onuitsprekelijk arrogant was. Maar Jezus wist dat Hij dezelfde eer verdiende als God. Daarom heeft het eren van Hem voorrang boven het zorgen voor de armen.

Dat is overigens ook beter voor de armen. Het eren van God zuivert onze motieven voor ware dienst aan de armen.

Aanbidding van Jezus Christus verheft Hem, vernedert ons en brengt ons op de plaats waar wij ook de vrijheid ontvangen om andere mensen te eren en hen te verheffen. Dan is onze hulp aan de armen niet neerbuigend, maar verheffend voor hen. Wij zijn ons er immers volledig van bewust dat wij niet hoger, beter of belangrijker zijn dan zij.

Conclusie

Jezus verdedigt Maria, en Johannes doet dat ook. Hij schreef het verhaal als ooggetuige. Johannes herinnerde zich zelfs hoe de geur van de narduszalf het hele huis vulde. Haar liefdevolle daad voor Jezus was aangenaam voor iedereen, en ook vandaag spreken wij erover en eren wij Maria vanwege haar liefde.

En wij moeten ons hart en ons leven onderzoeken. Als onze aanbidding van onze Heere Jezus niet gelijk is aan die van Maria, komt dat dan doordat wij uiteindelijk haar liefde en dankbaarheid voor Jezus niet delen? Omdat Jezus voor ons niet waardevol genoeg is?

Laten wij deze dagen van de Veertigdagentijd gebruiken om onszelf en onze motieven te onderzoeken en laten wij leren onze Heere overvloediger te aanbidden. Hij vraagt ons om onszelf als een geestelijk offer aan Hem te wijden.

En wat wij doen met onze tijd, onze bezittingen en ons geld is een zeer goede thermometer. Wat wij met ons geld doen, is een zeer nauwkeurige aanwijzing voor de mate waarin wij God, Vader, Zoon en Heilige Geest liefhebben en aanbidden.

+ In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.